

UDC 811.581: 316.73

LETTERED WORDS IN MODERN CHINESE LANGUAGE: PECULIARITIES AND PREVALENCE RATE

O. Dalte

Lecturer of Chinese language,
International Humanitarian University,
33, st. Fontanska Road, Odesa, 65000, Ukraine
olli.dalte@gmail.com

At the end of XIX century, Chinese language started to loan lettered words in order to keep up with recent scientific researches. Current paper aims to track the appearance and spread of such lexical units, as well as investigate their usage in modern Internet slang and mass media. Apart from systematization of the current knowledge on the topic, the author conducts an in depth analysis of 482 articles published by *The People's Daily* that appeared during one week from May 11, 2020 to May 17, 2020, retrieved from its official website. According to the results, lettered words are present in 21 % of all publications. In addition, it comes out that lettered words are quite popular in such rubrics as technology, economy, advertisement, education, science and sport. Apart from that, the research has found and analyzed 77 unique lettered words, 17 of which appeared to be used in more than two independent articles. Furthermore, the paper provides numerous examples for translation and localization of the most common lettered words into English and Ukrainian languages. And last but not least, it pays a particular attention to the lexical units of modern Internet slang, which is extremely flexible and easily adopts new trends in lettered words.

Keywords: lettered words, Internet slang, mass media, People's Daily, loanwords, Chinese language

ТЕМПИ ПОШИРЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БУКВЕНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

О. Ю. Далте

Будь-яка жива мова постійно змінюється та трансформується під впливом розвитку суспільства, науки та культури. Особливо це явище стає помітним в умовах глобалізації та швидкого розвитку новітніх технологій. Однією з найбільш прогресуючих тенденцій у сучасній китайській мові є використання буквених слів (кит. 字母词 [zìmǔcí]), тобто таких, які повністю (*e-mail*, *CBD* (скор. від *Chinese Business District*), *RMB* і т. ін.) або частково (*T恤*, *卡拉OK*, *U 盘*, *B超* і т. ін.) записуються з використанням літер латинського алфавіту. Цей термін вперше з'явився ще у 1994 році у працях китайського лінгвіста Лю Юнцюаня (刘涌泉) [Liu Yungquan 1994]. Хоча це явище відносно нове і виникло у мові лише наприкінці XIX століття, воно швидко розвивається і наразі активно використовується у різних стилях комунікації.

Поява буквених слів у китайській мові та темпи їхнього поширення

Перші використання латинських літер у складі слів китайської мови були пов'язані з науковими відкриттями і використовувалися лише у профільній вузькоспеціалізованій літературі. Так, наприклад, у 1868 році Центральне бюро з машинобудівництва району Цзяннань видало книгу під назвою “Вступ до природничих наук” (кит. “格物入门”), де вперше було введено систематичне застосування буквених абревіацій разом з ustalеними ієрогліфами для позначення деяких хімічних елементів (铜Cu, 养气O, 淡气H, 白银Ag, 炭精C та інші) [Chai Qinghua 2013, 246]. Китайські мовознавці вважають цю працю першою, у якій офіційно з'явилися такі запозичення. Трохи згодом, у 90-х роках XIX століття у китайській мові почали використовувати абревіацію X光 (укр. *рентгенівські промені*) та її варіації X线, X射线 та X光线 [Yuan Xinmei 2005, 127].

Тенденція використання буквених слів у спеціалізованій та навіть художній літературі почала активно розвиватись у період Китайської Республіки (1912–1949). Так, у 1921 році виходить повість Лу Сін “Справжня історія А-Кью” (鲁迅 “阿Q正传”), а у 20–30-х роках з'являються абревіації pH值 (укр. *водневий показник кислотності*), 维生素A (укр. *вітамін А*), 三K党 (укр. *Ку-клукс-клан*), СС系 (скорочення від *Central Club* – політична фракція, що виникла у Шанхаї у 1927 році) та багато інших [Chai Qinghua 2013].

Дослідниці Уривська та Велесова проаналізували динаміку зростання кількості включених буквених слів у друкованих виданнях тлумачного “Словника сучасної китайської мови” (“现代汉语词典”, надалі скорочено до *ССКК*) та з'ясували, що популярність такої лексики невпинно зростає. Так, у виданні 1996 року (3-тє видання *ССКК*) нараховувалось лише 39 буквених слів, а у наступному виданні 2002 року (4-тє видання *ССКК*) ця цифра зросла до 142. На сьогодні найновіше видання 2016 року (7-ме видання *ССКК*) нараховує вже 235 буквених слів [Уривская... 2019, 432].

У зв'язку зі зростанням популярності буквених слів у повсякденному житті, що почалася у 90-ті роки XX століття і триває дотепер, почали з'являтися спеціалізовані словники. Наприклад, “Словник буквених слів” (кит. “字母词词典”) 2001 року, виданий у Шанхаї, налічує 2000 мовних одиниць¹, а “Практичний словник буквених слів” (“实用字母词词典”) 2014 року, надрукований у Пекіні, – уже близько 5000². Відтак, можна стверджувати, що кількість буквених слів у китайській мові зростає і виникає необхідність їхньої класифікації.

Класифікація буквених слів

Вивченням буквених слів займається багато дослідників в усьому світі. Найбільший внесок у дослідження цієї теми зробили такі китайські мовознавці, як Лю Юнцюань (刘涌泉), Чай Цінхуа (柴清华), Юань Сімей (原新梅), Сюе Сяоцун (薛笑丛) та Сюй Веньшен (许文胜). Значну увагу використанню та формуванню буквених слів приділяли зарубіжні науковці: Т. Уривська, Л. Веселова, К. Маркіна, Ю. Сухіна, Д. Івойлова, Х. Ріха (H. Riha), Р. Мур (R. Moore) та А. Кук (A. Cook). А от серед українських дослідників ця тема, на жаль, ще не здобула належної популярності і лише частково висвітлена у працях О. Кравченко та А. Малая.

¹ 刘涌泉 (2001). 字母词词典. 上海辞书出版社, 272页.

² 侯敏 (2014). 实用字母词词典. 商务印书馆, 240页.

За способом творення, буквені слова китайської мови можна розділити на чотири основні категорії:

1. Утворені лише за допомогою латинських літер:

1.1 з іншомовних запозичень (аббревіатур).

Наприклад: WC (англ. *water closet*; укр. *туалет у громадських місцях*), WHO (англ. *World Health Organization*, укр. *Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)*), MBA (англ. *Master of Business Administration*, укр. *Магістр бізнес адміністрування (МБА)*), DNA (англ. *Deoxyribonucleic acid*, укр. *Дезоксирибонуклеїнова кислота (ДНК)*), CRM (англ. *Customer Relationship Management*, укр. *управління взаємовідносинами зі споживачами*), UFO (англ. *Unidentified Flying Object*, укр. *неопізнаний літаючий об'єкт (НЛО)*), EWG (нім. *Die Europäische Wirtschaftsgemeinschaft*, укр. *Європейське економічне співтовариство*), FIA (фр. *Federation Internationale de l'Automobile*, укр. *Міжнародна федерація автомобілістів*).

1.2 на основі перших літер пінїнь (стандарт латинізування китайської мови).

Наприклад: HSK (кит. 汉语水平考试 [hànyǔ shuǐpíng kǎoshì] – тест на володіння стандартною китайською мовою), RMB (кит. 人民币 [rénmínbì] – китайський юань), LD (кит. 领导 [lǐngdǎo] – керівник), GB (кит. 国家标准 [guójiā biāozhǎn] – державний стандарт).

2. Утворені з поєднання латинських літер та арабських цифр.

Зазвичай такі буквені слова є універсальними для багатьох мов. Наприклад: 3D (технологія тривимірного простору), B2B (англ. *Business-to-Business*; маркетинговий термін, що позначає відносини між комерційними організаціями), B2C (англ. *Business-to-Consumer*; маркетинговий термін, що позначає відносини між організацією та споживачем), B2G (англ. *Business-to-Government*; маркетинговий термін, що позначає відносини між бізнесом та державою), F1 (англ. *FIA Formula One World Championship*; укр. *“Чемпіонат світу ФІА”*, або *“Формула-1”*).

3. Утворені за допомогою поєднання ієрогліфів та латинських літер:

3.1 з метою фонетичного запозичення.

Наприклад: 卡拉OK ([kālāok] від яп. カラオケ, укр. *караоке*), T恤 ([tìxù] від англ. *T-shirt*, укр. *футболка*).

3.2 з метою збереження семантичного значення.

Дослідженням таких слів займалась К. С. Маркіна і назвала їх метисами, або ж словами-гібридами [Маркіна 2008].

Наприклад: IC卡 (від англ. *integrated circuit* та кит. 卡 [kǎ] – картка, укр. *смарт-карта*), β射线 (від грецького β – *бета* та кит. 射线 [shèxiàn] – промінь, укр. *бета-промені*), 维生素C (від кит. 维生素 [wéishēngsù] – вітамін та його міжнародної назви C, укр. *вітамін C*), A血型 (від кит. 血型 [xuèxíng] – група крові, укр. *перша група крові*), U盘 (від англ. *USB* та кит. 盘 [pán] – диск, укр. *USB-флеш-накопичувач*), POS机 (від англ. *Point-of-Sale terminal* та кит. 机 [jī] – апарат, укр. *POS-термінал*), AA制 (позначає систему розрахунку, коли кожен клієнт платить сам за себе), X光 (від англ. *X-ray* та кит. 光 [guāng] – випромінювання, укр. *рентгенівське випромінювання*), ISO认证 (від англ. *International Organization for Standardization* та кит. 认证 [rènzhèng] – засвідчувати, укр. *міжнародний сертифікат якості*), T型人才 (вказує на особу з багатьма талантами, від англ. *talent* та кит. 型 [xíng] – форма, 人才 [réncái] –

талант), V字领 (від кит. 字 [zì] – ієрогліф та 领 [lǐng] – комір, укр. *V-подібний комір*), CT机 (від англ. *Computed Tomography* та кит. 机 [jī] – апарат, укр. *апарат комп'ютерної томографії*), 手机app (від кит. 手机 [shǒujī] – мобільний телефон, та англ. *application*, укр. *мобільний додаток/застосунок*).

4. Утворені за допомогою поєднання ієрогліфів, латинських літер та арабських цифр.

Наприклад: 3G技术 (від кит. 技术 [jìshù] – технологія, укр. *технологія 3G*), 4D影院 (від кит. 影院 [yǐngyuàn] – кінотеатр, укр. *4D-кінотеатр*), 4S店 (від кит. 点 [diàn] та англ. *4S (Sale, Spare Part, Service, Survey)*, укр. *магазин 4в1 (продаж, запчастини, сервіс, зворотній зв'язок)*), 4K屏幕 (від кит. 屏幕 [píngmù] – екран, укр. *екран 4K*).

Особливості використання

На сьогодні буквені слова широко використовуються як у вузькоспеціалізованій лексиці, так і у повсякденному житті. Китайський мовознавець Лю Янь пов'язує це зі швидким розвитком глобалізації та інтернет-технологій, наголошуючи на тому, що історично спілкування у мережі відбувалось англійською, а відтак більшість міжнародних запозичень виникають саме на основі цієї мови [Liu Yan 2017]. Дослідження Уривської та Велесової також підтримують цю думку. Вони провели онлайн-опитування серед 997 носіїв китайської мови і довели, що переважна більшість респондентів щодня використовують слова, у складі яких є буквені запозичення (69,6 % та 68,3 % в усній та писемній мовах відповідно) [Уривская... 2019, 438–439]. Крім того, молодь надає перевагу запозиченим буквеним словам, порівнюючи з китайськими аналогами, а саме: 98,4 % використовують U盘 замість китайського аналога 闪存盘 [shǎncúnpán] (укр. *USB-флеш-накопичувач*); 94 % використовують GDP замість 国内生产总值 [guó nèi shēngchǎn zǒngzhí] (укр. *Валовий внутрішній продукт (ВВП)*); 89,2 % використовують POS机 замість 销售点终端机 [xiāoshòudiǎn zhōngduānjī] (укр. *POS-термінал*); 81,9 % використовують “e-mail” замість 电子邮件 [diànzǐ yóujiàn] (укр. *електронна пошта*) [Уривская... 2019, 439–441]. Відтак, роль буквених слів у китайській мові продовжує зростати.

Цікаву тенденцію утворення буквених слів третього типу (поєднання ієрогліфів та літер) на основі запозичень першого (утворених лише з латинських літер) помітив китайський лінгвіст Коу Цзяюй. У своїй статті дослідник вказує на те, як з абрєвіатури KTV (англ. *Karaoke television*) виникли нові слова K歌 ([gē] – “пісня для караоке,” або “співати пісні у караоке”) та K歌软件 ([gēguǎnjiàn] – додаток із піснями для караоке) [Kou Jiayu 2019]. За такою ж схемою із скорочення PS (англ. Photoshop) утворилось слово P图 ([pī tú] – жарг. “фотошопити”, або “зображення, відредаговане у Photoshop”) [Kou Jiayu 2019].

Інтернет-сленг. Як уже зазначалося вище, технології значною мірою диктують тенденції у використанні тих чи інших слів. На сьогодні інтернет-сленг (кит. 网络语言 [wǎngluò yǔyán]) становить окремих пласт лексики, і його формування тісно пов'язано з буквеними словами. Цю тему активно досліджувала О. Кравченко, яка вказує на використання таких лексем, як-от: GG (від кит. 哥哥 [gēge], укр. *старший брат*), MM (від кит. 妹妹 [mèimei], укр. *молодша сестра*), KPM (у значенні “ресторани швидкого харчування”, від перших літер трьох найпопулярніших з них – 肯德基 [kěndéjī] – “KFC”, 必胜客 [bìshèngkè] – “Pizza Hut”, та 麦当劳 [màidāngláo] – “McDonald's”), PMP (у значенні

“обдурювати”, “підлизуватися”, скорочення від кит. 拍马屁 [pāimǎpì], ВТ (від кит. 变态 [biàntài], укр. *збоченець*), WT (від кит. 问题 [wèntí], укр. *питання*), KL (у значенні “страхолюдина” про негарну дівчину, від кит. 恐龙 [kǒnglóng], укр. букв. *динозавр*), TMD (у значенні “чорт забирай!” від кит. 他妈的 [tāmāde], букв. “його маму!”) та інші [Кравченко 2016; Кравченко 2018]. Крім того, Си Цзяфей зазначає, що дедалі більше англомовних слів без змін входять у інтернет-сленг китайців [Si Jiafei 2009]. На форумах можна зустріти такі вислови: “开个 party” (укр. “влаштувати вечірку”) або “跟 boyfriend 约会” (укр. “йти на побачення з хлопцем”).

Крім того, у китайській мові дедалі частіше зустрічається цікавий феномен – додавання англомовних граматичних форм до китайських дієслів, або навпаки. Ще у 1992 році, у пісні 零下几度C ([língxíàjǐdù C], укр. *Скільки градусів нижче нуля?*) виконавиця Ян Лін (杨林) використала дієслово *down* 到 (англ. *Down* – вниз, та кит. 到 [dào] – доходити) у фразі “我的心情down到了谷底” (укр. “Мій настрій зіпсувався далі нікуди”)³. Активно використовуються і словосполучення типу 上机ing (від кит. 上机 [shàngjī] – користуватися комп’ютером)⁴, 练级ing (від кит. 练级 [liànjī] – удосконалювати рівень (гри на комп’ютері))⁵ та 火爆ing (від кит. 火爆 [huǒbào] – ставати дуже популярним)⁶, що утворені додаванням закінчення *-ing*, яке у англійській мові вказує на тривалість дії. У 2011 році широку популярність серед інтернет-користувачів набуло словосполучення *hold住* (англ. *Hold* – триматись та кит. 住 [zhù] – дієслівний суфікс, що вказує на тривалість дії та стійкість у протидії труднощам)⁷ у значенні “триматися до кінця”, “терпіти щосили”.

ЗМІ. У сучасному світі використовується дедалі більше англомовних слів, що значно полегшує комунікацію та обмін інформацією. Для кращого розуміння того, наскільки буквені слова стали популярними у ЗМІ, пропонується стаття проводить аналіз лексичних одиниць, які зустрічаються у випусках щоденної газети *Женьмінь жибао* (кит. 人民日报 [Rénmín Rìbào]) протягом тижня у період з 11 по 17 травня 2020 року (включно). У процесі дослідження було проаналізовано 482 газетні статті, які охоплювали 21 тему. Згідно з отриманими даними, буквені слова зустрічаються у 21 % усіх публікацій (у 101 статті). При цьому вони використовуються майже у кожній другій статті з розділу технологій (45,5 %; 15 з 33), у кожній третій із розділу економіки (34,3 %; 12 з 35) та у кожній четвертій із розділів реклами (26,7 %; 4 з 15) і освіти, науки та спорту (26,2 %; 11 з 42).

У результаті дослідження було виявлено 77 унікальних буквених слів, при цьому 17 із них повторювались щонайменше у двох різних статтях, що вказує на їхню загальноповживаність. У Таблиці 1 наведено список найпопулярніших буквених слів із зазначенням, у якому розділі вони з’являються у випусках *Женьмінь жибао* у період з 11.05.2020 по 17.05.2020.

³ Повний текст пісні доступний за посиланням: [https://baike.baidu.com/item/%E9%9B%B6%E4%B8%8B%E5%87%A0%E5%BA%A6#reference-\[1\]-20897555-wrap](https://baike.baidu.com/item/%E9%9B%B6%E4%B8%8B%E5%87%A0%E5%BA%A6#reference-[1]-20897555-wrap) (дата звернення 17.05.2020).

⁴ Посилання на форум: <https://www.douban.com/group/topic/1215943/> (дата звернення 16.05.2020).

⁵ Посилання на форум: <https://live.bilibili.com/2988432> (дата звернення 16.05.2020).

⁶ Посилання на форум: <http://news.uuu9.com/2010/201008/154571.shtml> (дата звернення 16.05.2020).

⁷ Посилання на енциклопедію Байту: <https://baike.baidu.com/item/hold%E4%BD%8F> (дата звернення 16.05.2020).

Таблиця 1. Буквені слова у ЗМІ

Буквені слова	Переклад (українською, англійською), Повна назва китайською	Розділи ЗМІ (кількість статей)
5G	укр. 5-те покоління мобільних мереж (5G) англ. <i>the fifth generation technology standard for cellular networks</i> кит. 第五代移动通信技术 [dìwūdài yídòng tōngxìn jìshù]	Економіка (4) Головні новини (3) Технології (3) Реклама (1)
APP	укр. додаток, застосунок (app) англ. <i>application software</i> кит. 应用软件 [yìngyòng ruǎnjiàn]	Суспільство (3) Технології (2) Політика (1) Культура (1) Спорт (1)
GDP	укр. валовий внутрішній продукт (ВВП) англ. <i>Gross domestic product (GDP)</i> кит. 国内生产总值 [guó nèi shēngchǎn zǒngzhí]	Головні новини (3) За кордоном (1) Суспільство (1)
N95口罩	укр. респіратор N95 англ. <i>N95 respirator (N = Not resistant to oil)</i> кит. N95口罩[kǒuzhào]	Головні новини (2) Суспільство (2)
IP	укр. IP-протокол англ. <i>Internet Protocol</i> кит. 网际协议 [wǎngjìxiéyì]	Культура (2) Технології (1) Реклама (1)
VR	укр. віртуальна реальність (VR) англ. <i>virtual reality</i> кит. 虚拟实境 [xū' nǐ shíjìng]	Технології (2) Головні новини (1) Суспільство (1)
AI	укр. штучний інтелект (AI) англ. <i>artificial intelligence</i> кит. 人工智能 [rén gōng zhì néng]	Технології (1) Економіка (1) Головні новини (1)
CEO	укр. Головний виконавчий директор (CEO) англ. <i>chief executive officer</i> кит. 首席执行官 [shǒu xī zhí xíng zhǎng]	Економіка (2) Культура (1)
ЕСМО	укр. екстра-корпоральна мембранна оксигенація англ. <i>extracorporeal membrane oxygenation</i> кит. 体外膜氧合法 [tǐ wài mó yǎng hé fǎ]	Головні новини (3)
ICU	укр. відділення інтенсивної терапії англ. <i>intensive care unit</i> кит. 重症监护室 [zhòngzhèng jiānhù shì]	Головні новини (2) За кордоном (1)
DNA	укр. Дезоксирибонуклеїнова кислота (ДНК) англ. <i>Deoxyribonucleic acid</i> кит. 脱氧核糖核酸 [tuō yǎng hé táng hé suān]	Головні новини (1) Технології (1)
AR	укр. доповнена реальність (AR) англ. <i>Augmented Reality</i> кит. 增强现实 [zēngqiáng xiànshí]	Головні новини (1) Технології (1)
GDT	укр. глобальна таблиця дескрипторів (GDT) англ. <i>Global Descriptor Table (GDT)</i> кит. 全局描述符表 [quánjū miáoshù fúbiǎo]	Головні новини (1) Реклама (1)
CPI	укр. Індекс споживчих цін (ICP) англ. <i>Consumer Price Index</i> кит. 居民消费价格指数 [jūmín xiāofèi jiàgé zhǐshù]	Економіка (1) Реклама (1)
IT	укр. інформаційні технології (IT) англ. <i>Information Technology</i> кит. 信息技术 [xìnxī jìshù]	Головні новини (1) Технології (1)

АРЕС	укр. <i>Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС)</i> англ. <i>Asia Pacific Economic Cooperation</i> кит. 亚太经济合作组织 [yàtài jīngjì hézuò zǔzhī]	Економіка (2)
В运载火箭	укр. <i>ракетоносій класу В</i> англ. <i>launch vehicle B, carrier rocket B</i> кит. 运载火箭 [yùnzài huǒjiàn]	Головні новини (1) Технології (1)

Деякі слова утворюють стійкі лексичні словосполучення, які активно використовуються у ЗМІ (Таблиця 2).

Таблиця 2. Стійкі лексичні словосполучення з буквеними словами

Буквені слова	Стійке словосполучення	Переклад українською
5G [wǔ g]	5G手机 [shǒujī]	мобільний телефон, що підтримує 5G
	5G技术 [jìshù]	технологія 5G
	5G网络 [wǎngluò]	мережа 5G
	5G标准 [biāozhǔn]	стандарт 5G
	5G时代 [shídài]	епоха 5G
	5G芯片 [xīnpǐàn]	мікрочіп 5G
	5G模组 [móuzǔ]	модуль 5G
AI	AI创新公司 [chuàngxīn gōngsī]	інноваційна компанія, що займається штучним інтелектом; інноваційна AI компанія
	AI技术 [jìshù]	технологія штучного інтелекту
	腾讯 AI Lab [téngxùn]	Tencent AI Lab (лабораторія, яка займається дослідженням практичного застосування штучного інтелекту, заснована компанією Tencent)
	AI智医助理 [zhìyī zhùlǐ]	медичний асистент на основі штучного інтелекту;
ICU	ICU病区 [bìngqū]	відділення інтенсивної терапії
	ICU科主任 [kē zhǔ rèn]	голова відділення інтенсивної терапії
	ICU护师 [hùshī]	старша медична сестра відділення інтенсивної терапії
	ICU病房 [bìngfáng]	палата інтенсивної терапії
	ICU病床 [bìngchuáng]	ліжко у палаті інтенсивної терапії
ECMO	ECMO设备 [shèbèi]	апарат ЕКМО; апарат екстракорпоральної мембранної оксигенації
	ECMO护理 [hùlǐ] ECMO治疗 [zhìliáo]	лікування методом ЕКМО
VR	VR技术 [jìshù]	технологія віртуальної реальності
	VR游戏 [yóuxì]	VR-ігри
	VR系统 [xìtǒng]	система віртуальної реальності

Крім того, у ході аналізу лексичних одиниць було помічено використання цифрових скорочень для позначення святкових або визначних дат. Так, наприклад, у ЗМІ згадують розпродажі на День холостяка (кит. “双11” 购物节 [shuāng shíyī gòuwùjié]) та Міжнародний день медичної сестри (кит. “5·12” 国际护士节 [guójì hùshi jié]).

Особливу увагу варто звернути і на те, що хоча ЗМІ використовують буквені слова, вони все ж таки віддають перевагу китайським відповідникам.

Так, наприклад, цікавим виявився той факт, що незважаючи на популярність скорочення *COVID-19*, “Женьмінь жибао” продовжує використовувати повну китайську назву захворювання 新型冠状病毒 ([xīnxíng guānzhhuàng bìngdú] – досл. *коронавірус нового типу*). Єдиний випадок серед 482 проаналізованих статей, коли згадується скорочена назва, пов’язаний з офіційною доповіддю, де *COVID-19* включено у назву документа:

“中国—世界卫生组织新型冠状病毒肺炎（COVID-19）联合考察报告”认为，“面对 这种前所未有的病毒，中国采取了历史上最 勇敢、最灵活、最积极的防控措施”⁸。

Переклад: У спільному звіті КНР та ВООЗ щодо коронавірусної інфекції нового типу (COVID-19) зазначається: “Китай вжив найактивніших і найсильніших у історії заходів профілактики та контролю перед лицем цієї раніше невідомої людству інфекції”.

Така саме тенденція простежується і у позначенні одиниць вимірювання – ЗМІ надають перевагу ієрогліфам, а не міжнародним буквеним скороченням:

для довжин та відстані: 厘米 [lí mǐ] замість *cm* (укр. *сантиметр*), 米 [mǐ] замість *m* (укр. *метр*), 公里 [gōng lǐ] замість *km* (укр. *кілометр*);

для грошових одиниць: 元 [yuán] або повна назва 人民币 [rénmínbì] замість скорочення *RMB* чи ¥ (укр. *китайський юань*), 美元 [měiyuán] замість загальноживаних позначень *USD* чи \$ (укр. *долар США*), 欧元 [ōuyuán] замість загальноживаних позначень *EUR* чи € (укр. *євро*);

● для позначення ваги: 吨 [dūn] замість *t* (укр. *тонна*), 公斤 [gōngjīn] замість *kg* (укр. *кілограм*), 克 [kè] замість *gr* (укр. *грам*), 磅 [bàng] замість *lb* (укр. *фунт*).

● На першій та останній сторінках кожного випуску можна також помітити, що засоби масової інформації надають перевагу китайським аналогам слів “електронна пошта” (电子信箱 [diànzǐ xìnxiāng], а не “*e-mail*”), “телефон” (电话 [diànhuà], а не “*Tel.*”), “адреса” (社址 [dìzhǐ], а не “*address*”), “веб-сторінка” (网址 [wǎngzhǐ], а не “*webpage*”). Ця тенденція суттєво відрізняє норми використання лексичних одиниць у ЗМІ від тих, що є загальноживаними для інтернет-сленгу.

Висновки

● Останнім часом китайська мова активно запозичує або створює свої власні буквені слова. Відтак, у інтернет-сленгу окрім скорочень (*GG*, *MM*, *KPM*, *PMP*, *BT*, *WT* і т. ін.) можна помітити і креативні лексичні одиниці, утворені за допомогою граматичних форм (наприклад, *down到*, *上机ing*, *hold住*). Проте ця тенденція більш помітна у неформальному спілкуванні, аніж у офіційних публікаціях ЗМІ. Аналіз “Женьмінь жибао” виявив, що на сьогодні приблизно у кожній п’ятій статті можна зустріти буквені слова, проте ця кількість стрімко зростає, якщо мова йде про спеціалізовані рубрики. Найпопулярніші запозичення (*5G*, *AI*, *ICU*, *ЕСМО*, *VR* та інші) уже встигли створити цілі кластери стійких словосполучень. Однак слід зазначити, що у більшості випадків китайські ЗМІ все одно надають перевагу ієрогліфам, а не іншомовним запозиченням.

⁸ Випуск “Женьмінь жибао” за 17.05.2020 (стр. 3), розділ “Головні новини”. Електронний режим доступу: <http://paper.people.com.cn/rmrb/page/2020-05/17/03/rmrb2020051703.pdf>

ЛІТЕРАТУРА

Кравченко О. О. Семантична трансформація китайських лінгвокультурних констант та порушення норм китайської літературної мови в Інтернет-тестах // **Молодий вчений**. 2016. Вип. 8(35). Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/8/67.pdf> (дата звернення 18.05.2020).

Кравченко О. О. Функціонування аббревіатур в китайськомовній інтернет-комунікації // **Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка**. 2018. Вип. 1(24). Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/shidni_movu_24_2018.pdf#page=30 (дата звернення 18.05.2020).

Маркина К. А. **Новые тенденции в развитии китайской лексики: буквенные слова китайского языка как проявление его интеграции с элементами иной типологии**: автореф. дис. канд. филол. наук. Институт Востоковедения РАН. Москва, 2008. Режим доступу: <https://static.freereferats.ru/avtoreferats/01004239038.pdf> (дата звернення 18.05.2020).

Урывская Т. А., Веселова Л. С. Буквенные слова китайского языка: варваризмы или ассимилированные заимствования? // **Вестник Санкт-Петербургского университета. Востоковедение и африканистика**. 2019. Вып. 11(4).

柴清华 (2013). 浅议汉语中“字母词”的研究[J]. 科技创新导报, 1(4), 246–249. DOI: 10.16660/j.cnki.1674-098x.2013.04.114

寇佳羽 (2019). “K歌” “P图”类字母词研究[J]. 文教资料. 19(14), 27–28. Режим доступу: <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-WJZZ201919014.htm> (дата звернення 17.05.2020).

刘燕 (2017). 跨文化阐释视角下的汉语新词英译[J]. 长春工程学院学报 (社会科学版), 18(1), 90–93. Doi: 10.3969/j.issn.1009-8976.2017.02.022.

刘涌泉 (1994). 谈谈字母词[J]. 语言建设, 10(1), 26–29.

司加飞 (2009). 也谈字母词[J]. 巢湖学院学报, 11(2), 107–110. Режим доступу: <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-CHXY200902028.htm> (дата звернення 05.05.2020).

原新梅 (2005). 字母词语在不同语体中的分布[J]. 河南社会科学, 13(1), 127–129.

REFERENCES

Chai Qinghua (2013), “Qian yi hanyu zhong ‘zimu ci’ de yanjiu”, *Keji Chuangxin Daobao*, Vol. 1, No. 4, pp. 246–49. (In Chinese).

Kou Jiayu (2019), “‘K ge’ ‘P tu’ lei zimu ci yanjiu”, *Wenjiao Ziliao*, Vol. 19, No. 14, pp. 27–8, available at: <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-WJZZ201919014.htm> (accessed May 17, 2020). (In Chinese).

Kravchenko O. O. (2016), “Semantychna transformatsiya kytays’kykh linhvokul’turnykh konstant ta porushennya norm kytays’koyi literaturnoyi movy v Internet-testakh”, *Molodyy Vchenyy*, Vol. 8, No. 35, pp. 289–94. (In Ukrainian).

Kravchenko O. O. (2018), “Funktsionuvannya abreviatur v kytays’komovniy internet-komunikatsiyi”, *Visnyk Kyuyivs’koho Natsional’noho Universytetu Imeni Tarasa Shevchenka*, Vol. 1, No. 24, pp. 30–3. (In Ukrainian).

Liu Yan (2017), “Kua wenhua chanshi shijiao xia de hanyu xin ci ying yi”, *Zhangchun Gongcheng Xueyuan Xuebao (Shehui Kexue Ban)*, Vol. 18, No. 2, pp. 90–3. (In Chinese).

Liu Yungquan (1994), “Tan tan zimu ci”, *Yuyan Jianshe*, Vol. 10, pp. 26–9. (In Chinese).

Markina K. A. (2008), *Novyye tendentsii v razvitii kitayskoy leksiki: bukvennyye slova kitayskogo yazyka kak proyavleniye yego integratsii s elementami inoy tipologii*: avtoref. dys. kand. fylol. nauk, Moscow, available at: https://static.freereferats.ru/_avtoreferats/01004239038.pdf (accessed May 18, 2020). (In Russian).

Si Jiafei (2009), “Ye tan zimu ci”, *Jiaohu Xueyuan Xuebao*, Vol. 11, No. 2, pp. 107–110, available at: <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-CHXY200902028.htm> (accessed May 5, 2020). (In Chinese).

Uryvskaya T. A. and Veselova L. S. (2019), “Bukvennyye slova kitayskogo yazyka: Varvarizmy ili assimilirovannyye zaimstvovaniya?”, *Vestnik Sankt-Peterburgskogo Universiteta: Vostokovedeniye i Afrikanistika*, Vol. 11, No. 4, pp. 431–46. (In Russian).

Yuan Xinmei (2005), “Zimu ciyu zai butong yu ti zhong de fenbu”, *Henan Shehui Kexue*, Vol. 13, No. 1, pp. 127–29. (In Chinese).

ТЕМПЫ ПОШИРЕНИЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БУКВЕНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

О. Ю. Далте

Під впливом розвитку науки та комунікацій, у китайській мові почали з'являтися буквені слова. Пропонована стаття простежує їхню появу та досліджує використання таких лексичних одиниць у сучасному інтернет-сленгу і засобах масової інформації. Для цього було проведено систематизацію наукових публікацій із цієї теми, а також проаналізовано 482 газетні статті, які з'являлись протягом тижня у щоденному китайському виданні “Женьмінъ жибао”. Згідно з отриманими результатами, буквені слова зустрічаються у кожній п'ятій статті. Найбільше публікацій із буквеними словами містяться у розділах технологій, економіки, реклами, освіти, науки та спорту. Крім того, було виявлено і проаналізовано 77 унікальних буквених слів, 17 з яких є загальноживаними. У статті також наведено багато прикладів та варіантів для локалізації і перекладу буквених слів, що зустрічаються у сучасній китайській мові. Особливу увагу приділено інтернет-сленгу, адже саме там вони використовуються найчастіше.

Ключові слова: буквені слова, інтернет-сленг, ЗМІ, “Женьмінъ жибао”, китайська мова

ТЕМПЫ РАСПРОСТРАНЕНИЯ И ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БУКВЕННЫХ СЛОВ В СОВРЕМЕННОМ КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ

О. Ю. Далте

Под влиянием развития науки и техники в китайском языке начали появляться буквенные слова. Данная статья прослеживает их истоки и изучает использование таких лексических единиц в современном интернет-сленге и средствах массовой информации. Для этого автор провела систематизацию имеющихся научных публикаций по теме, а также проанализировала 482 газетные статьи, которые появлялись в течение недели в ежедневном китайском издании “Жэньминь жибао”. Вследствие этого удалось установить, что буквенные слова встречаются в каждой пятой статье. При этом большинство подобных публикаций относятся к рубрикам технологий, экономики, рекламы, образования, науки и спорта. Кроме того, автор выявила и проанализировала 77 уникальных буквенных слов, 17 из которых оказались общеупотребляемыми. В статье также приведено много примеров и вариантов для локализации перевода буквенных слов, которые встречаются в китайском языке. Особенное внимание было уделено интернет-сленгу, так как именно в нём встречается наибольшее количество подобных лексических единиц.

Ключевые слова: буквенные слова, интернет-сленг, СМИ, “Жэньминь жибао”, китайский язык

Стаття надійшла до редакції 19.05.2020